

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Наукове товариство анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної інтернет-конференції
з міжнародною участю

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ МЕДИКО-ЕКОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

присвячена 90-й річниці з дня заснування кафедри медичної біології в рамках
святкування 100-річчя заснування Полтавського державного медичного
університету

ПОЛТАВА
30 вересня – 1 жовтня 2021 року

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

(створений відповідно до наказу за № 518 від 06 вересня 2021 року)

Голова:

в.о. ректора Полтавського державного медичного університету,
Заслужений лікар України, д.мед.н., професор **Ждан В.М.**

Заступники голови:

перший проректор з науково-педагогічної роботи, професор **Дворник В.М.**
проректор з наукової роботи, професор **Кайдашев І.П.**
завідувач кафедри медичної біології, професор **Єрошенко Г.А.**

Члени оргкомітету:

Ксьонз І.В. – проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи;
Скрипник І.М. – проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти;
Пера В.П. – проректор з адміністративного управління;
Похилько В.І. – проректор з науково-педагогічної та виховної роботи;
Аветіков Д.С. – проректор з навчальної роботи;
Капустянський Д.В. – декан медичного факультету №2;
Сидорова А.І. – декан стоматологічного факультету;
Рябушко М.М. – декан медичного факультету №1;
Буря Л.В. – декан міжнародного факультету;
Ваценко А.В. – доцент кафедри медичної біології;
Улановська-Циба Н.А. – доцент кафедри медичної біології;
Передерій Н.О. – доцент кафедри медичної біології;
Рябушко О.Б. – доцент кафедри медичної біології;
Кінаш О.В. – ст. викладач кафедри медичної біології.

Відповідальні секретарі:

викладачі кафедри медичної біології **Клепець О.В., Шевченко К.В., Григоренко А.С., Донець І.М.**

ПІДВИЩЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ І ПРОФІЛАКТИКА «ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРЯННЯ» У ЛІКАРІВ

Професія медичного працівника є однією з комунікативних професій, робота пов'язана з веденням хронічно хворих, часом невиліковних пацієнтів, тобто практичне життя проходить в атмосфері чужих нездужань.

Синдром професійного стресу («емоційного вигорання» (СЕВ), «професійного вигорання») розглядається як багатовимірний феномен, що має прояв у психічних та фізіологічних реакціях на широке коло ситуацій в трудовій діяльності лікарів, і класифікується за МКХ-10 (Z 73 - «Стрес, пов'язаний з труднощами підтримки нормального способу життя»).

За даними літератури, СЕВ зустрічається від 26 до 80% (від лікарів загальної лікарської практики до лікарів-психіатрів) (В.Р. Вебер та ін., 2007; В.А. Винокур та ін., 2007; В.В. Лук'янов, 2008). Виділяють 5 ключових симптомів. 1). Фізичні – втомливість, фізична втома, безсоння, підвищення артеріального тиску, хвороби серцево-судинної системи. 2). Емоційні – брак емоцій, песимізм, байдужість, втома, відчуття безпорадності й безнадії, агресивність, дратівливість, тривога, нездатність зосередитися, істерики, почуття самотності. 3). Поведінкові – поява під час роботи втоми, бажання відпочити, байдужість до їжі, зловживання тютюном, алкоголем, лікарськими засобами. 4). Інтелектуальні – формальне виконання роботи, відсутність інтересу до нових ідей. 5). Соціальні – низька соціальна активність, обмежені соціальні контакти, почуття ізоляції, нестачі підтримки з боку сім'ї, друзів, колег. Характерні три фази формування СЕВ: 1-а – нервової тривожної напруги, 2-а – резистенції або опору, 3-тя – виснаження. СЕВ залежить від стажу роботи: від 1 до 3 років відзначається у 14% працюючих, від 4 до 10 років - у 20, більше 11 років - у 65% (П.І. Сидоров, 2006).

Мета дослідження: визначити поширеність СЕВ серед слухачів Полтавського державного медичного університету та підвищити стресостійкість шляхом психологічного семінару-тренінгу.

Матеріал і методи. У дослідженні з 2018 по 2021 рр. на підставі добровільного тестування брали участь курсанти циклів загального та тематичного удосконалення ПДМУ (лікарі загальної практики, 85 осіб) та лікарі-психіатри, наркологи, психотерапевти (97 осіб). Стаж роботи лікарів склав від 5 до 15 років. Використовували опитувальник В.В. Бойко (1996) для діагностики рівня СЕВ.

Результати дослідження. СЕВ виявили у сімейних лікарів в 69,2% випадків (59 осіб), у лікарів-психіатрів, наркологів і психотерапевтів – в 88,3% (86 осіб). Нами розроблена й реалізується програма факультативних занять (семінар-тренінг) для курсантів ПДМУ за темою «Підвищення психологічної компетентності фахівців допоміжних професій та профілактика професійного стресу» (72 години).

Мета семінару-тренінгу:

- підготувати курсантів до прискореної психологічної адаптації в групі, познайомити один з одним, оскільки рівень довірливих відносин сприятливо позначається на процесі навчання й засвоєнні навчального матеріалу;
- підвищити особистісний розвиток як необхідна умова успішної професійної діяльності;
- профілактика професійного стресу курсантів за рахунок корекції емоційної сфери;
- оволодіти навичками відновлення внутрішніх ресурсів власної особистості.

Програма складається з 17 тем (спілкування; якості особистості, необхідні для ефективного спілкування; емоційне спілкування та його значення в професійній діяльності; психологія першої допомоги пацієнту; засоби досягнення емоційної відповідності пацієнту з урахуванням його психологічних якостей т.ін.). Крім базових тренінгових «номерів», рольової дискусії, вправ на невербальну комунікацію, психогімнастики застосовувалися елементи гештальт-терапії, трансактного аналізу, нейролінгвістичного програмування.

Учасників у групі було від 9 до 14, критерій так званої малої групи, соціально-психологічні характеристики й закономірності функціонування якої достатньо вивчені (правила роботи в групі, групова динаміка та фази розвитку групи). Заняття проводилися в ізольованій кімнаті зі зручними кріслами, розставленими по колу. Заняття інтенсифікувалися музикою й відеозйомкою, з подальшим переглядом й обговоренням.

За запропонованою програмою навчилися 18 курсантів загальної лікарської практики (30,5% від числа курсантів з СЕВ) і 42 лікарі-психіатри, наркологи, психотерапевти (48,8% від числа лікарів з СЕВ). Курсанти на факультативних заняттях відзначили покращення настрою, зникнення головного болю, нормалізацію артеріального тиску, сон став спокійним, підвищилася працездатність, покращилися навички міжособистісного спілкування, з'явилася психологічна компетенція. Таким чином, навчання фахівців допоміжних професій за даною програмою є ефективним та доцільним.

Степаненко О.Ю., Мар'єнко Н.І.
Харківський національний медичний університет, м. Харків

РОЗРОБКА ТА ВИКОРИСТАННЯ АВТОРСЬКИХ ІЛЮСТРАТИВНИХ МАТЕРІАЛІВ У ВИКЛАДАННІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ

Викладання морфологічних дисциплін у вищих медичних навчальних закладах базується на використанні різних наочних засобів, що ілюструють будову клітин, тканин та органів на різних рівнях організації. Для викладання гістології, цитології та ембріології використовують різні ілюстративні матеріали, у тому числі мікропрепарати та мікрофотографії (у тому числі

Руденко К.М., Шаторна В.Ф., Островська С.С., Колосова І.І., Абдул-Огли Л.В.	78
ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ЕМБРІОТОКСИЧНОСТІ ХЛОРИДУ КАДМІЮ ПРИ ЕНТЕРАЛЬНОМУ ВВЕДЕННІ ВПРОДОВЖ ПЕРІОДУ ВАГІТНОСТІ У ЩУРІВ	
Рудь М.В., Шепітько В.І.	80
ДЖЕРЕЛА ВИРОБЛЕННЯ ОКСИДУ АЗОТУ В АНТИГЕНПРЕЗЕНТУЮЧИХ КЛІТИНАХ ПЕЧІНКИ НА ЦЕНТРАЛЬНУ ДЕПРИВАЦІЮ ТЕСТОСТЕРОНУ У ВІДДАЛЕНІ ТЕРМІНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ	
Рябушко О.Б., Єрошенко Г.А., Клепець О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Кінаш О.В., Шевченко К.В.	82
ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЕПОНІМІЧНИХ ТЕРМІНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ	
Рябушко О.Б., Єрошенко Г.А., Клепець О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Кінаш О.В., Шевченко К.В.	84
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ПРИ ВИКЛАДАННІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ В ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ	
Саричев Л.П., Савченко Р.Б., Саричев Я.В., Сухомлин С.А., Пустовойт Г.Л.	86
РЕМОДЕЛЮВАННЯ СЕЧОВОГО МІХУРА У ХВОРИХ НА ДОБРОЯКІСНУ ГІПЕРПЛАЗІЮ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ ВНАСЛІДОК ДОВГОТРИВАЛОЇ ІНФРАВЕЗИКАЛЬНОЇ ОБСТРУКЦІЇ	
Скрипніков А.М., Рудь В.О., Рудь М.В.	88
ПІДВИЩЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ І ПРОФІЛАКТИКА «ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРЯННЯ» У ЛІКАРІВ	
Степаненко О.Ю., Мар'єнко Н.І.	89
РОЗРОБКА ТА ВИКОРИСТАННЯ АВТОРСЬКИХ ІЛЮСТРАТИВНИХ МАТЕРІАЛІВ У ВИКЛАДАННІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ	
Стецук Є.В., Шепітько В.І.	92
КІЛЬКІСТНІ ЗМІНИ CD 68+ МАКРОФАГІВ ІНТЕРСТИЦІЙНОГО ПРОСТОРУ СІМ'ЯНИКІВ ПРИ ДОВГОТРИВАЛІЙ БЛОКАДІ ЛГ ТА ФСГ	
Тихонова О.О., Тарасенко Я.А., Дейнега Т.Ф.	93
МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Ткаченко П.І., Білоконь С.О., Лохматова Н.М., Доленко О.Б., Попело Ю.В., Коротич Н.М.	97
ОСНОВНІ ЗОВНІШНІ І ВНУТРІШНІ НЕСПРИЯТЛИВІ ЧИННИКИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЗАГОСТРЕННЯ ХРОНІЧНОГО ПАРЕНХІМАТОЗНОГО ПАРОТИТУ У ДІТЕЙ	